

Skipulagsstofnun
Borgartún 7b
105 Reykjavík

Reykjavík 3. janúar 2019
UST201811-116/A.B.
08.15.00

Efni: Mat á umhverfisáhrifum – Matskyldufyrirspurn - Skólphreinsistöð - Egilsstaðir og Fellabær

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar dags. 10. desember sl. þar sem segir að Hitaveita Egilsstaða og Fella (HEF) hefur sent Skipulagsstofnun svör við umsögn Umhverfistofnunar, dags. 5. desember sl. vegna ofangreindrar framkvæmdar.

Í erindinu segir einnig að Umhverfisstofnun bjóðist að gefa aðra umsögn um hvort og á hvaða forsendum ofangreind framkvæmd skuli háð mati á umhverfisáhrifum í ljósi svara framkvæmdaraðila við fyrri umsögn og að teknu tilliti til 2. viðauka laga um mat á umhverfisáhrifum.

Ný þekking

Í greinargerð tilkynningar til ákvörðunar um matskyldu dags. 15. október sl. um áform um nýja hreinsistöð frárennslis á Egilsstöðum og í Fellabæ er aðeins gert ráð fyrir eins þrepa hreinsun án upplýsinga um hvenær tveggja þrepa hreinsun verður komið á, til að uppfylla reglugerð nr. 798/1999 um fráveitur og skólp. Í svari HEF dags. 5. desember sl. við umsögn Umhverfisstofnunar um matskyldu nýrrar hreinsistöðvar fráveitu á Egilsstöðum kemur fram að frá því að fyrirspurn um matskyldu var fyrst skrifuð og áætlanir gerðar hefur frekari skoðun, ný þekking og aukið framboð á síum sem standa til boða, leitt það í ljós að mögulegt verður að uppfylla skilyrði reglugerðar nr. 798/1999 um fráveitur og skólp. Hreinsistöðin mun því uppfylla ákvæði reglugerðar um tveggja þrepa hreinsun árið 2024.

Umhverfisstofnun bendir á að frárennslisgreinsun sveitarfélaganna sem uppfyllir lágmarkskröfur um tveggja þrepa hreinsun getur varla verið byggð á nýrri þekkingu að mati stofnunarinnar þar sem þær kröfur hafa verið í ofangreindri reglugerð um fráveitur og skólp frá því að umbótum á hreinsun frárennslis svæðisins átti að vera lokið árið 2005.

Lagarfljót sem viðtaki og valkostir lagnar

Umhverfisstofnun bendir á að Lagarfljót er venjulegur viðtaki þar sem þörf er á tveggja þreps hreinsun. Í II viðauka í reglugerð um fráveitur og skólp kemur fram hvaða viðmið skal notast við til að flokka viðtaka sem síður viðkvæma. Lagarfljót getur ekki talist til þeirra enda ekki um að ræða strandsjó, opna flóa eða ármyrni. Því á, samkvæmt reglugerð, að viðhafa tveggja þrepa hreinsun áður en nokkru skólpi er veitt út í Lagarfljót.

Í svari HEF er farið yfir nokkra valkosti um hvar lögnin frá hreinsistöðinni muni liggja og það kemur fram að sú lagnaleið sem verður fyrir valinu fer um manngerðan skurð og um svæði sem er nú þegar raskað eftir slóðagerð. Auk þess mun lögnin vera lögð í votlendi norðan við flugbrautina. Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að röskun á votlendinu verði sem allra minnst og frágangur jarðvegsvinnu góður til að lágmarka neikvæð umhverfisáhrif framkvæmda.

Tímaáætlanir

Umhverfisstofnun bendir á að skv. 21. gr. reglugerðar nr. 798/1999 um fráveitur og skólp átti tveggja þrepa hreinsun að vera komin á fyrir Fellabæ og Egilsstaði fyrir árslok 2005. Samkvæmt þeirri framkvæmd sem hér er lýst mun verða óbreytt ástand í fráveitumálum Egilsstaða og Fellabæjar til ársins 2024. Samkvæmt greinargerð og svari frá HEF fer skólp í dag í gegnum nokkrar gamlar rotþrær í Egilsstaðavík og við Fellabæ og þaðan í Lagarfljót sem varla telst fullnægjandi hreinsun. Frá Egilsstöðum rennur skólp jafnframt í þrjár litlar hreinsistöðvar á bökkum Eyvindarár. Það skólp sem fer í gegnum hreinsistöðvarnar er hreinsað mjög vel, en þær eru hins vegar langtum of litlar til að anna því rennsli sem að þeim berst og því rennur framhjá þeim óhreinsað skólp 65% tímans. Það þýðir að óhreinsað skólp er og verður að renna út í vatnslitla og tæra bergvatnsá 65% tímans til ársins 2024, sem er innan þéttbýlis og vinsælt útivistarsvæði. Umhverfisstofnun telur að fjalla hefði mátt betur um ástand viðtaka, áhrif núverandi frárennslis í Eyvindará til ársins 2024. Þá er ekki ljóst hvers vegna ráðgert er að framkvæmdir taki þennan tíma. Umhverfisstofnun hvetur framkvæmdaraðila til að leggja áherslu á að laga frárennsli sem veitt er í Eyvindará sem fyrst til að lágmarka neikvæð umhverfisáhrif og þann tíma sem óhreinsað skólp er leitt í bergvatnsá.

Umhverfisstofnun telur að uppbygging á kerfum frárennslishreinsunar á Egilsstöðum og í Fellabæ sé til þess fallið að minnka umhverfisáhrif fráveitu sveitarfélaganna tveggja. Er það mat stofnunarinnar að slíkar umbótaframkvæmdir séu mjög tímabærar og þarfar og þurfi því að ljúka sem fyrst til að minnka neikvæð umhverfisáhrif frárennslis.

Niðurstaða

Umhverfisstofnun tekur fram að forsendur þess að fyrri afstaða stofnunarinnar um að ofangreind framkvæmd sé háð mati á umhverfisáhrifum voru þær að fyrri áform voru að ganga aðeins í eins þrepa hreinsun frárennslis í stað lágmarkshreinsunar sem er uppá tveggja þrepa hreinsun. Auk þess benti stofnunin á að svæði viðtaka væri á náttúruminjaskrá sem og röskun votlendis við framkvæmdir. Viðbótarsvör HEF taka á

Þessum vanköntum þar sem nú er stefnt í frárennslisgreinsun sem uppfyllir skilyrði reglugerðar, bent var á getu Lagarfljóts sem viðtaka við núverandi álagi fráveitu auk þess sem stefnt er á að lágmarka áhrif framkvæmda á votlendi með mótvægisaðgerðum.

Umhverfisstofnun telur enn vanta frekari greiningu á Eyvindará sem viðtaka fyrir talsverðu magni af óhreinsuðu skólpi og kallar eftir vöktun viðtakans.

Umhverfisstofnun telur að framkvæmdaraðili hafi í viðbótarsvari sínu svarað þeim athugasemdum sem stofnunin kom með í fyrri umsögn dags. 23. nóvember sl. Umhverfisstofnun telur hins vegar að ekki liggi fyrir nægar upplýsingar um ástand viðtaka og áhrif núverandi frárennslis í Eyvindará, þar sem það er tær bergvatnsá sem tekur við óhreinsuðu skólpi, auk áhrifa sem óbreytt ástand frárennismála svæðisins næstu sex ára mun hafa á viðtaka. Umhverfisstofnun telur jafnframt að þörf sé á vöktun á viðtökum, fram að lokum uppbyggingar frárennslisgreinsunar svo hægt sé að grípa til aðgerða ef losun fer fram úr viðmiðum reglugerðar um fráveitur og skólpi nr. 798/1999.

Umhverfisstofnun bendir á að í viðbótarsvari HEF er óljóst hvort stefnt sé að því að fullnægjandi greinsun sé lokið árið 2024, með viðbót belta- og tromlusía, eða árið 2027 þegar ný greinsistöð leysir eldri greinsistöðvar af hólmi. Óljóst er hverju þurfi að ljúka á milli þess að síur séu tilbúnar árið 2024 og að greinsistöðin taki alfarið við af eldri greinsistöðvum árið 2027.

Umhverfisstofnun telur að mat á umhverfissáhrifum framkvæmdarinnar muni ekki varpa fram nýjum upplýsingum um framkvæmdina, að framkvæmdin sé til þess fallin að minnka álag á viðtaka frá núverandi ástandi og þar með minnka neikvæð umhverfissáhrif frárennslis sveitarfélaganna. Ferli mats á umhverfissáhrifum er ekki talið líklegt til að bæta núverandi áform umtalsvert. Í ljósi framangreindra atriða telur Umhverfisstofnun rétt að breyta afstöðu sinni frá fyrri umsögn, dags. 23. nóvember sl., og telur nú að ofangreind framhæmd sé ekki líkleg til að hafa umtalsverð umhverfissáhrif í för með sér miðað við núverandi ástand og því ekki háð mati á umhverfissáhrifum.

Umhverfisstofnun telur mikilvægt að hafnar séu framkvæmdir við að koma til móts við umframálag frárennslis í Eyvindará sem allra fyrst svo óhreinsuðu skólpi sé ekki veitt í viðtakann lengur en nauðsyn krefst.

Virðingarfyllst

Axel Benediktsson
Sérfræðingur

Rakei Kristjansdóttir
Sérfræðingur